

Enkele mijlpalen in de geschiedenis van de vrouw in België.

De RoSa-factsheets maken u wegwijs in het gelijke kansenlandschap in Vlaanderen. Telkens wordt er op een bepaald terrein nagegaan wat de situatie is. Zowel bredere thema's als meer specifieke krijgen aandacht, naargelang de relevantie en/of beschikbaarheid van informatie en het voorhanden zijn van cijfermateriaal. Bedoeling is niet zozeer volledigheid te bieden maar wel op een overzichtelijke en toegankelijke manier de positie van de vrouw in Vlaanderen te schetsen. RoSa is sinds 1978 in Vlaanderen hét adres voor informatie en documentatie over gelijke kansen, emancipatie en vrouwenstudies in binnen- en buitenland.

Nr. 1 • juni 2000

- 1847** • Zoë Gatti de Gamond wordt de eerste inspectrice voor bewaarscholen, lagere scholen en normaalscholen voor meisjes.
- 1864** • Isabelle Gatti de Gamond (dochter van) richt de eerste middelbare meisjesschool op met een volledig leerprogramma van lager middelbaar onderwijs te Brussel.
- 1880** • De Brusselse universiteit opent haar deuren voor vrouwen, Luik volgt in 1881, Gent in 1882.
- 1884** • Isala Van Diest opent een praktijk als arts. Om vrouwen tot dat beroep toe te laten dient een speciaal Koninklijk Besluit uitgevaardigd te worden. Van Diest werd in 1873 geweigerd aan de medische faculteit in Leuven, daarna behaalde zij haar diploma in 1877 in Bern.
- 1888** • Marie Popelin wordt door het Hof van Cassatie uitgesloten van de advocatuur.
- 1890** • De wet van 10 april formuleert de uitdrukkelijke toelating van vrouwen tot alle academische graden en tot de beroepen van arts en apotheker.
- 1892** • Isabelle Gatti de Gamond richt een pre-universitaire afdeling op binnen haar instituut.
- 1892** • Marie Popelin, Louis Frank en Isala Van Diest richten de 'Ligue belge du Droit des Femmes' op. Hun hoofddoel was de juridische gelijkberechtiging van vrouwen bepleiten.
- 1893** • De eerste benoeming van een vrouw in een openbare functie: Alice Bron wordt lid van het bureau van openbare onderstand van Monceau-sur-Sambre.
- 1897** • de 'Ligue belge du Droit des Femmes' organiseert een internationaal feministisch congres in Brussel.
- 1900** • De wet erkent het spaarrecht van de gehuwde vrouw en haar bevoegdheid om een arbeidscontract af te sluiten en haar salaris te innen (met een maximum van 3000 frank per jaar).
- 1907** • In Gent wordt het eerste meisjesatheneum opgericht. Doordat ook hoger middelbaar onderwijs wordt aangeboden, kunnen meisjes makkelijker toegang krijgen tot de universiteit.

- 1914-1918** • Eerste Wereldoorlog.

- 1919** • Een beperkte categorie vrouwen krijgt stemrecht: moeders en weduwen van militairen en burgers die gedood zijn door de vijand en aan vrouwen die gevangengenomen of veroordeeld werden door de bezetter.
- 1920** • De wet van 15 april installeert het gemeentelijk stemrecht voor vrouwen (met uitzondering van prostituees en overspelige vrouwen). Bovendien kunnen vrouwen verkozen worden voor Kamer en Senaat, hoewel ze voor die verkiezingen niet stemgerechtigd zijn.
- 1921** • De 'Ligue belge du Droit des Femmes' richt een vrouwenpartij op: de 'Parti général des femmes belges'. Het leidt echter tot niets.
- 1921** • 181 vrouwelijke gemeenteraadsleden worden verkozen bij de gemeenteraadsverkiezingen.
- 1921** • Voor onderwijzers en onderwijzeressen worden gelijke weddebarema's ingevoerd. Het is de eerste officiële stap in de richting van gelijk loon voor gelijk werk.
- 1921** • Vrouwen verwerven het recht om de functies van burgemeester, schepen, gemeentesecretaris of ontvanger uit te oefenen. Gehuwde vrouwen hebben daarvoor nog altijd de toestemming van hun echtgenoot nodig.
- 1921** • Marie Spaak-Janson wordt de eerste Belgische vrouwelijke senator, via coöptatie.
- 1922** • Vrouwen mogen het beroep van advocaat uitoefenen.
- 1929** • Lucie Dejardin wordt de eerste vrouwelijke rechtstreeks verkozen volksvertegenwoordiger.
- 1934** • Alle staatsbetrekkingen zijn vanaf nu enkel nog toegankelijk voor mannen.

- 1940-1945** • Tweede Wereldoorlog.

- 1948** • Het stemrecht voor vrouwen voor de parlements- en provincieraadsverkiezingen wordt bij wet vastgelegd.
- 1952** • België ondertekent conventie nr. 100 van de Internationale Arbeidsorganisatie over gelijk loon voor gelijkwaardig werk.
- 1957** • België ratificeert het Verdrag van Rome, waarmee de Europese Economische Unie wordt opgericht. In dat Verdrag is Artikel 119 over gelijk loon voor gelijk werk opgenomen.
- 1965** • De eerste vrouwelijke minister: Marguerite de Riemaecker-Legot wordt minister van Gezin en Huisvesting.
- 1966** • Ongeveer drieduizend arbeidsters wapenfabriek FN in Herstal gaan in staking om 'gelijk loon voor gelijk werk' te krijgen. De actie duurt bijna drie maanden.
- 1968** • De stewardess Gabrielle Defrenne spant een proces aan tegen de Belgische luchtvaartmaatschappij. Sabena wegens discriminatie op grond van geslacht. Vrouwen worden bij Sabena verplicht om op veertigjarige leeftijd met pensioen te gaan, terwijl hun mannelijke collega's tot de wettelijke pensioenleeftijd mogen blijven doorwerken.
- 1969** • De wet op het arbeidscontract verbiedt het ontslaan van vrouwen in geval van huwelijk en zwangerschap.
- 1970** • De eerste Stem Vrouw-actie in Brugge bij de gemeenteraadsverkiezingen is een succes: het aantal vrouwen in de gemeenteraad stijgt van twee naar zeven.
- 1971** • Het gelijkheidsbeginsel wordt ingevoerd bij de werkloosheidsvergoedingen.
- 1973** • Het wettelijk verbod op de verspreiding en de reclame voor voorbehoedsmiddelen wordt opgeheven.
- 1974** • Tijdens de voorbereidingen voor het UNO-jaar van de vrouw wordt de commissie vrouwenarbeid opgericht. Het is een adviesorgaan binnen het Ministerie van Arbeid en Tewerkstelling dat maatregelen voorstelt in verband met vrouwenarbeid. In 1985 wordt ze opgeheven.

- 1974** • Bij de parlementsverkiezingen komt een feministische partij op: VFP (Verenigde Feministische Partij). De partij behaalt geen enkele zetel.
- 1974** • De wet op de gelijkheid bij het ouderschap verleent gelijke bevoegdheid aan de vader en de moeder voor de opvoeding en het beheer van de goederen van de kinderen.
- 1975** • Er wordt binnen het sociaal overleg een CAO (Collectieve Arbeidsovereenkomst) afgesloten over gelijke beloning.
- 1976** • De gelijkheid bij de uitoefening van de rechten op de huwelijkse goederen wordt vastgelegd in de wet.
- 1984** • Een nieuwe wet beschermt de erfrechten van de overlevende partner.
- 1985** • Er wordt een staatssecretariaat voor Maatschappelijke Emancipatie opgericht op federaal niveau. Daarmee wordt Gelijke Kansen erkend als een officieel beleidsterrein.
- 1986** • Binnen het staatssecretariaat voor Maatschappelijke emancipatie wordt een nieuwe Commissie Vrouwenarbeid opgericht.
- 1989** • Het Gelijke Kansenbeleid wordt toegewezen aan de Minister voor Arbeid en Tewerkstelling.
- 1990** • Abortus wordt uit het strafrecht gehaald.
- 1993** • Op federaal niveau wordt de Raad voor Gelijke Kansen opgericht, die het werk voortzet van de in 1986 opgerichte Commissie Vrouwenarbeid.
- 1994** • De wet Smet-Tobback wordt gestemd. Die wet bepaalt dat er een quotum vrouwen van 33 % moet zijn op alle verkiezingsniveaus, van gemeenteraad tot Europees niveau.
- 1995** • De eerste Vlaamse Minister voor Gelijke Kansen wordt aangesteld.

Samenstelling - Joyca Leplae